

El relatiu 11/11/1977

compost (II)

S els conjunts *el que, la que, els que i les que* es poden substituir, respectivament, per *el qual, la qual, els quals i les quals*, és que són incorrectes i convé, per tant, aquesta substitució. Així acabàvem, ahir, el nostre comentari. I, és clar, hi hauríem d'afegir tot seguit que això suposa que en alguns casos aquests conjunts són correctes. Però és ben fàcil de saber-los discernir: aquells en què es veu ben clar que el terme relatiu simple que, coincideix amb l'article definit per ommissió d'un substantiu que hi figura sobreentès. Quan diem *Les teves idees i les que ell defensa* són diferents. *volem dir en realitat, ... i les idees que ell defensa...* però l'omissió del substantiu *idees* origina la coincidència *les que* correcta. Anàlogament: Aquest fet i el (fet) que van reportar ahir són simptomàtics. No importa la discussió d'avui sinó la (discussió) que tindrà lloc demà. Tant els temes tractats com els (temes) que van restar pendents són de gran interès. Aquestes coincidències de l'article definit i el terme relatiu que, tal com insinuàvem ahir, poden també ésser precedides per una preposició: No em queixo de les teves paraules sino de les (paraules) que va dir ell. Ho va obtenir amb el seu esforç i amb el (esforç) que vam fer nosaltres. Però, insistim-hi: cal considerar, detingudament, la diferència d'estructura entre una oració com *Li va fallar el suport en «el que» confiava («el que» incorrecte, que cal substituir per el qual: en el qual confiava)* i *No confiava en aquests diners sinó en els (diners) que em devien.*

Convé saber, també, que en lloc del relatiu compost *el qual, la qual, etc* (és a dir substituint els conjunts incorrectes *el que etc*), es pot usar, després d'una preposició, el relatiu fort, *que*: ...un article en què exposava les seves idees. ... els diners en què confiava. ... uns fets de què no tenia informació. ... unes afirmacions amb que no estic d'acord.

L'esquema no fóra complet sense indicar l'ús correcte dels conjunts *el que, la que, els que, les que*, com a relatius substantius, que també poden anar precedits per una preposició: Només pensa en el que l'interessa. Es recorda dels que el van ajudar. Però és evident que la substitució pel relatiu compost (*el qual, etc*) no hi és possible. En canvi, es poden substituir per altres termes equivalents, cosa que acaba de diferenciar-los i caracteritzar-los: Només pensa en allò que l'interessa. Es recorda dels qui el van ajudar.

ALBERT JANE